

2024/223

10.1.2024

NARIADENIE RADY (EÚ) 2024/223

z 22. decembra 2023,

ktorým sa mení nariadenie (EÚ) 2022/2577, ktorým sa stanovuje rámec na urýchlenie zavádzania energie z obnoviteľných zdrojov

RADA EURÓPSKEJ ÚNIE,

so zreteľom na Zmluvu o fungovaní Európskej únie, a najmä na jej článok 122 ods. 1,

so zreteľom na návrh Európskej komisie,

keďže:

- (1) Nariadením Rady (EÚ) 2022/2577 ⁽¹⁾ sa zavádzajú naliehavé a ciele opatrenia na urýchlenie tempa zavádzania obnoviteľných zdrojov energie. Zavádzanie energie z obnoviteľných zdrojov v Únii môže významne prispieť k zmierneniu účinkov energetickej krízy posilnením bezpečnosti dodávok v Únii, znížením volatility na trhu a znížením cien energie. Keďže zdĺhavé a zložité postupy udeľovania povolení predstavovali hlavnú prekážku obmedzujúcu rýchlosť a rozsah investícií do obnoviteľných zdrojov energie a súvisiacej infraštruktúry, cieľom nariadenia (EÚ) 2022/2577 bolo zaviesť ďalšie naliehavé a ciele opatrenia na dosiahnutie okamžitého urýchlenia niektorých postupov udeľovania povolení uplatniteľných na konkrétne technológie v oblasti energie z obnoviteľných zdrojov a typy projektov s najvyšším potenciálom rýchleho zavedenia s cieľom zmierniť účinky energetickej krízy. Nariadenie (EÚ) 2022/2577 sa bude uplatňovať do 30. júna 2024.
- (2) Smernica Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2023/2413 ⁽²⁾, ktorou sa mení smernica Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2018/2001 ⁽³⁾, nadobudla účinnosť 20. novembra 2023 a zaviedli sa ňou zmeny legislatívneho rámca upravujúceho energiu z obnoviteľných zdrojov do roku 2030 a po ňom vrátane ustanovení na zefektívnenie postupov udeľovania povolení uplatniteľných na projekty v oblasti energie z obnoviteľných zdrojov. Niektoré z opatrení zavedených nariadením (EÚ) 2022/2577 boli tiež zahrnuté do smernice (EÚ) 2018/2001 prostredníctvom smernice (EÚ) 2023/2413. V smernici (EÚ) 2023/2413 však neboli zastúpené niektoré z výnimočnejších opatrení obsiahnutých v nariadení (EÚ) 2022/2577, čím sa ohraničila výnimočná a dočasná povaha uvedených opatrení. Uvedenou smernicou sa namiesto toho zaviedol stabilný a dlhodobý trvalý režim na urýchlenie postupov udeľovania povolení, v ktorom sa stanovujú osobitné kroky a postupy vyžadujúce si dlhší čas na implementáciu. Členské štáty sú povinné transponovať smernicu (EÚ) 2023/2413 do vnútroštátneho práva do 21. mája 2025, a to s výnimkou niektorých ustanovení, pokiaľ ide o postupy udeľovania povolení, ktorých sa týka skorší dátum transpozície, t. j. 1. júl 2024, ktorý nasleduje bezprostredne po uplynutí platnosti nariadenia (EÚ) 2022/2577. Po transpozícii smernice (EÚ) 2023/2413 sa na projekty v oblasti energie z obnoviteľných zdrojov budú vzťahovať ustanovenia zavedené uvedenou smernicou v záujme zefektívnenia postupov udeľovania povolení.
- (3) Podľa nariadenia (EÚ) 2022/2577 Komisia vykonala preskúmanie uvedeného nariadenia do 31. decembra 2023 vzhľadom na vývoj bezpečnosti dodávok a cien energie a potrebu ďalej urýchliť zavádzanie energie z obnoviteľných zdrojov a predložiť Rade správu o hlavných zisteniach daného preskúmania. Komisia na základe tohto preskúmania navrhla predĺženie platnosti niektorých ustanovení uvedeného nariadenia.

⁽¹⁾ Nariadenie Rady (EÚ) 2022/2577 z 22. decembra 2022, ktorým sa stanovuje rámec na urýchlenie zavádzania energie z obnoviteľných zdrojov (Ú. v. EÚ L 335, 29.12.2022, s. 36).

⁽²⁾ Smernica Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2023/2413 z 18. októbra 2023, ktorou sa mení smernica (EÚ) 2018/2001, nariadenie (EÚ) 2018/1999 a smernica 98/70/ES, pokiaľ ide o podporu energie z obnoviteľných zdrojov, a ktorou sa zrušuje smernica Rady (EÚ) 2015/652 (Ú. v. EÚ L, 2023/2413, 31.10.2023, ELI: <http://data.europa.eu/eli/dir/2023/2413/oj>).

⁽³⁾ Smernica Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2018/2001 z 11. decembra 2018 o podpore využívania energie z obnoviteľných zdrojov (Ú. v. EÚ L 328, 21.12.2018, s. 82).

- (4) Vo svojej správe z 28. novembra 2023 o preskúmaní nariadenia Rady (EÚ) 2022/2577 z 22. decembra, ktorým sa stanovuje rámec na urýchlenie zavádzania energie z obnoviteľných zdrojov, Komisia konštatovala, že podmienky na predĺženie platnosti nariadenia Rady (EÚ) 2022/2577 boli splnené, a navrhla predĺžiť platnosť vybraných opatrení, ktoré majú najväčší potenciál na urýchlenie zavádzania energie z obnoviteľných zdrojov, ktoré sa líšia od opatrení zahrnutých do smernice (EÚ) 2018/2001 a ktoré podľa všetkého zabezpečia významné urýchlenie postupu udeľovania povolení pre projekty v oblasti energie z obnoviteľných zdrojov a projekty súvisiacej sieťovej infraštruktúry, alebo ktoré na to majú značný potenciál. Skutočnosť, že smernicou (EÚ) 2023/2413 sa do smernice (EÚ) 2018/2001 zaviedli niektoré ustanovenia na zefektívnenie postupov udeľovania povolení uplatniteľných na projekty v oblasti energie z obnoviteľných zdrojov vrátane pravidiel týkajúcich sa rovnakých alebo podobných tém, na ktoré sa vzťahuje nariadenie (EÚ) 2022/2577, bola zohľadnená. Zohľadnil sa aj fakt, že pravidlá udeľovania povolení zavedené smernicou (EÚ) 2023/2413 s výnimkou tých, ktoré sa týkajú oblastí zrýchlenia výroby energie z obnoviteľných zdrojov v zmysle článkov 15c a 16a uvedenej smernice, sa musia transponovať do 1. júla 2024 bezprostredne po dátume uplynutia platnosti nariadenia (EÚ) 2022/2577.
- (5) Od nadobudnutia účinnosti nariadenia (EÚ) 2022/2577 sa úroveň pripravenosti na trhu s elektrinou a bezpečnosť dodávok v Únii zlepšili. Pri zaistovaní bezpečnosti dodávok energie v Únii však pretrvávajú vážne riziká. Celosvetová situácia na trhu s plynom zostáva veľmi napätá. Ceny plynu sú stále výrazne vyššie ako pred krízou, čo má nevyhnutné dôsledky pre kúpnu silu občanov Únie a konkurencieschopnosť podnikov z Únie. Túto situáciu zhoršuje vysoká volatilita trhu vyplývajúca okrem iného z napätých geopolitických okolností. Nedávne prípady výraznej cenovej volatility v lete a na jeseň 2023, keď sa ceny v priebehu niekoľkých týždňov zvýšili o viac ako 50 %, čo bolo spôsobené takými udalosťami, ako napríklad štrajk v austrálskych zariadeniach skvapalneného zemného plynu (LNG), kríza na Blízkom východe alebo poškodenie plynovodu Balticconnector, svedčia o tom, že trhy sú stále krehké a citlivé voči aj relatívne malým otrasom pri ponuke a dopyte. Za takýchto podmienok môže strach z nedostatku zapríčinený aj ojedinelou udalosťou vyvolať negatívne systémové reakcie v celej Únii s vážnymi následkami na ceny energie. Okrem toho v dôsledku značného zníženia dovozu ruského plynu plynovodmi za posledný rok sa dostupnosť dodávok plynu do Únie v porovnaní s predkrízovými podmienkami do veľkej miery znížila. Pri súčasnej úrovni dovozu plynu plynovodmi sa očakáva, že do Únie sa prepraví približne 20 miliárd metrov kubických plynu z Ruska – približne o 110 miliárd metrov kubických menej ako v roku 2021. Naďalej tak pretrváva vážne riziko, že v Únii dôjde k nedostatku plynu.
- (6) Svetové trhy s plynom sú naďalej veľmi napäté a očakáva sa, že v takomto stave určité obdobie zostanú. Ako uviedla Medzinárodná energetická agentúra (IEA) vo svojej Správe o plyne v strednodobom horizonte za rok 2023, celosvetové dodávky LNG sa zvýšili v roku 2022 (o 4 %) a v roku 2023 (o 3 %) len mierne. Vo svojom Výhľad svetovej energetiky 2023 agentúra IEA očakáva, že napriek skutočnosti, že sa od roku 2025 majú uviesť do prevádzky nové kapacity LNG, rovnováha na trhu zostane v bezprostrednej budúcnosti neistá.
- (7) Takéto vážne ťažkosti ešte viac zhoršuje niekoľko dodatočných rizík vrátane oživenia ázijského dopytu po LNG, ktoré by mohlo znížiť dostupnosť plynu na svetovom trhu s plynom, chladná zima, ktorá by mohla viesť k zvýšeniu dopytu po plyne až o 30 miliárd metrov kubických, extrémne poveternostné podmienky by mohli z dôvodu nízkych hladín vody ovplyvniť prečerpávacie vodné elektrárne a výrobu jadrovej energie, čo by viedlo k následnému zvýšeniu dopytu po elektrine vyrábanej pomocou plynu, ďalšie narušenie kritických infraštruktúr, ako napríklad sabotáž plynovodu Nord Stream v septembri 2022 alebo poškodenie plynovodu Balticconnector v októbri 2023, ako aj zhoršenie geopolitického prostredia, najmä v krajinách a regiónoch relevantných pre bezpečnosť dodávok energie do Únie, ako je Ukrajina, Azerbajdžan a Blízky východ.
- (8) Vzhľadom na súčasnú napätú rovnováhu medzi ponukou a dopytom by čo i len menšie prerušenie dodávok energie mohlo mať rozsiahly vplyv na ceny plynu a elektriny a mohlo by spôsobiť vážne a trvalé škody európskemu hospodárstvu s dosahom na jeho konkurencieschopnosť, ako aj spôsobiť trvalú škodu občanom Únie. V dôsledku súčasnej situácie je preto celá Únia vystavená rizikám nedostatku energie a vysokým cenám energie.
- (9) Urýchlené zavádzanie energie z obnoviteľných zdrojov zohrávalo zásadnú úlohu v stratégii Únie na riešenie energetickej krízy a je nápomocné pri zvyšovaní bezpečnosti dodávok a ochrane spotrebiteľov pred volatilitou cien znížením celkového dopytu po plyne v Únii. Vo svojej Aktualizácii informácií o trhu s energiou z obnoviteľných zdrojov z júna 2023 s názvom „Koľko peňazí ušetrí európski spotrebiteľia vďaka obnoviteľným zdrojom energie?“ agentúra IEA pre energiu odhadla, že priemerné veľkoobchodné ceny elektriny v roku 2022 by boli bez dodatočného inštalovaného výkonu energie z obnoviteľných zdrojov o 8 % vyššie na všetkých európskych trhoch. V tom istom roku vyššia miera výroby elektriny z obnoviteľných zdrojov energie nahradila približne 107 TWh výroby elektriny z fosílnych zdrojov, čo predstavuje ekvivalentné množstvo plynu približne 10 miliárd metrov kubických, a to viedlo k odhadovaným úsporám vo výške viac ako 10 miliárd EUR.

- (10) Hoci sa nariadenie (EÚ) 2022/2577 uplatňuje len krátko, zo správy Komisie vyplýva, že pozitívne prispelo k urýchleniu tempa zavádzania obnoviteľných zdrojov energie v Únii, a to najmä zefektívnením postupov uplatniteľných na špecifické postupy udeľovania povolení a zvyšovaním politického povedomia o význame urýchlenia postupu udeľovania povolení v oblasti energie z obnoviteľných zdrojov. Väčšina účinkov nariadenia síce bude viditeľná až v nasledujúcich mesiacoch, počiatočné dostupné údaje o tvorbe, zavádzaní a postupu udeľovania povolení pre projekty v oblasti energie z obnoviteľných zdrojov a súvisiacej infraštruktúry za obdobie od nadobudnutia účinnosti nariadenia (EÚ) 2022/2577 však prinajmenšom v niektorých členských štátoch naznačujú urýchlenie. Podľa Eurostatu bola výroba energie z obnoviteľných zdrojov v Únii v prvom polroku 2023 rekordne vysoká, pričom nahradila ďalšie objemy plynu. V správe Komisie sa poukazuje aj na pozitívny vývoj z hľadiska nárastu zavádzania energie z obnoviteľných zdrojov v mesiacoch nasledujúcich po nadobudnutí účinnosti nariadenia (EÚ) 2022/2577. Podľa počiatočných údajov z tohto odvetvia Únia nainštalovala počas troch štvrtrokov 2023 viac solárneho fotovoltaického výkonu ako za celý rok 2022. Vo viacerých členských štátoch sa výrazne zvýšil aj výkon získaný z veternej energie. Dostupné údaje zhromaždené v správe Komisie takisto naznačujú, že od nadobudnutia účinnosti nariadenia (EÚ) 2022/2577 viaceré členské štáty zaznamenali dvojciferný nárast množstva povolení vydaných pre projekty v oblasti energie z obnoviteľných zdrojov. Okrem toho prinajmenšom v jednom členskom štáte je urýchlenie postupu udeľovania povolení prínosom aj pre projekty v oblasti sústav, ktoré sú dôležité na zvýšenie prieniku energie z obnoviteľných zdrojov a ktoré predstavujú celkovo viac ako 2 000 km.
- (11) Keďže riziká pre dodávky a ceny energie pretrvávajú, na určité obdobie po skončení júna 2024 bude stále požadované rýchlejšie tempo zavádzania projektov v oblasti energie z obnoviteľných zdrojov, aby sa postupne ukončil zvyšný dovoz ruského plynu. Niet pochýb o tom, že vyšší podiel energie z obnoviteľných zdrojov by ešte viac posilnil odolnosť Únie. Okrem toho, čím rýchlejšie bude zavádzanie obnoviteľných zdrojov energie, tým väčší bude pozitívny vplyv na odolnosť Únie, bezpečnosť dodávok energie, ceny energie a nezávislosť od ruských fosílnych palív.
- (12) Vzhľadom na naliehavú a stále nestabilnú situáciu v oblasti energetiky, ktorej Únia čelí, treba predĺžiť uplatňovanie určitých ustanovení nariadenia (EÚ) 2022/2577, konkrétne tých ustanovení, ktoré preukázali najväčší potenciál na okamžité urýchlenie zavádzania obnoviteľných zdrojov energie a ktoré sa líšia od opatrení zahrnutých v smernici (EÚ) 2018/2001, aby sa tak zabezpečilo, že predĺžením platnosti uplatňovania nariadenia (EÚ) 2022/2577 nedôjde k duplicitě s uvedenou smernicou. Okrem toho dané opatrenia zahŕňajú primerané záruky na zabezpečenie ochrany životného prostredia v podobe osobitných podmienok ich uplatňovania. Opatrenia obsiahnuté v smernici (EÚ) 2018/2001 sa uplatňujú súběžne s týmto nariadením a dopĺňajú ju dodatočnými núdzovými opatreniami stanovenými na obmedzený čas. Bez predĺženia uplatňovania nariadenia (EÚ) 2022/2577 by vzniklo riziko spomalenia tempa udeľovania povolení a zavádzania obnoviteľných zdrojov energie a súvisiacej infraštruktúry, a to najmä v členských štátoch, ktoré uvedené nariadenie využívali vo veľkej miere. Napríklad podľa Nemecka by sa bez predĺženia platnosti nariadenia (EÚ) 2022/2577, najmä pokiaľ ide o urýchlenie postupov udeľovania povolení v prípade projektov v oblasti energie z obnoviteľných zdrojov a súvisiacej sieťovej infraštruktúry potrebnej na integráciu energie z obnoviteľných zdrojov do elektrizačnej sústavy, mohla inštalácia výkonu približne 41 GW veternej energie na pevnine omeškať a mohla by trvať približne o dva roky dlhšie alebo v niektorých prípadoch by mohla byť úplne zastavená. Rovnako by sa spomalila rýchlosť postupu udeľovania povolení, pokiaľ ide o niekoľko plánovaných veľkých projektov prenosových sústav v celkovej dĺžke tisícok kilometrov, a to odhadom o jeden až tri roky.
- (13) Jedno z dočasných opatrení zavedených nariadením (EÚ) 2022/2577, pri ktorom boli preukázané pozitívne účinky a ktoré má značný potenciál na urýchlenie v budúcnosti, je zavedenie vyvrátiteľnej domnienky v článku 3 ods. 1, že projekty v oblasti energie z obnoviteľných zdrojov predstavujú prevažujúci verejný záujem a slúžia verejnému zdraviu a bezpečnosti na účely osobitných výnimiek stanovených v príslušných právnych predpisoch Únie v oblasti životného prostredia, s výnimkou prípadov, keď existuje jasný dôkaz, že takéto projekty majú závažné nepriaznivé účinky na životné prostredie, ktoré nemožno zmierniť alebo kompenzovať. Smernica (EÚ) 2018/2001 prostredníctvom jej článku 16f zaviedla vyvrátiteľnú domnienku, že projekty v oblasti energie z obnoviteľných zdrojov sú v nadradenom verejnom záujme a slúžia verejnému zdraviu a bezpečnosti, pričom jeho znenie je takmer totožné v porovnaní so znením článku 3 ods. 1 nariadenia (EÚ) 2022/2577. Z tohto dôvodu nie je nutné predĺžovať uplatňovanie článku 3 ods. 1 nariadenia (EÚ) 2022/2577, keďže takáto vyvrátiteľná domnienka sa bude uplatňovať v zmysle článku 16f smernice (EÚ) 2018/2001.

- (14) Článok 3 ods. 2 nariadenia (EÚ) 2022/2577 však požaduje uprednostnenie projektov, ktoré sa považujú za projekty v prevažujúcom verejnom záujme, vždy, keď sa vyžaduje hľadanie rovnováhy medzi právnymi záujmami v jednotlivých prípadoch, a ak sa týmito projektmi zavádzajú dodatočné požiadavky na kompenzáciu v súvislosti s ochranou druhov. Analogické ustanovenie sa nevyskytuje v smernici (EÚ) 2018/2001. Prvá veta článku 3 ods. 2 nariadenia (EÚ) 2022/2577 má v súčasnej naliehavej a stále nestabilnej situácii na trhu s energiou, ktorej Únia čelí, potenciál ďalej urýchliť projekty v oblasti energie z obnoviteľných zdrojov, keďže sa v nej od členských štátov vyžaduje, aby tieto projekty v oblasti energie z obnoviteľných zdrojov podporili tým, že ich v kontexte svojho plánovania a postupu udeľovania povolení uprednostnia pri riešení rôznych konfliktných záujmov nad rámec environmentálnych záležitostí. Zo správy Komisie vyplynula hodnota prvej vety článku 3 ods. 2 nariadenia (EÚ) 2022/2577, v ktorom sa uznáva relatívny význam zavádzania energie z obnoviteľných zdrojov v súčasnej zložitej energetickej situácii nad rámec osobitných cieľov výnimiek stanovených v smerniciach uvedených v článku 3 ods. 1 nariadenia (EÚ) 2022/2577. Vzhľadom na mimoriadne závažnú situáciu v oblasti dodávok energie, ktorej Únia v súčasnosti čelí, je vhodné predĺžiť uplatňovanie článku 3 ods. 2 nariadenia (EÚ) 2022/2577 s cieľom náležite uznať kľúčovú úlohu, ktorú zohrávajú zariadenia na výrobu energie z obnoviteľných zdrojov v boji proti zmene klímy a znečisteniu, pri znižovaní cien energie, obmedzovaní závislosti Únie od fosílnych palív a zaistení bezpečnosti dodávok v Únii v kontexte hľadania rovnováhy medzi právnymi záujmami, ktoré vykonávajú orgány udeľujúce povolenia alebo vnútroštátne súdy. Zároveň je vhodné zachovať environmentálne záruky, aby sa v prípade projektov, ktoré sa považujú za projekty prevažujúceho verejného záujmu, prijali vhodné opatrenia na ochranu druhov podporené dostatočnými finančnými zdrojmi.
- (15) Ako vyplýva zo správy Komisie, existujú problémy pri uplatňovaní ďalšej podmienky týkajúcej sa uplatňovania osobitných výnimiek stanovených v právnych predpisoch Únie v oblasti životného prostredia, konkrétne požiadavky týkajúcej sa absencie iných alternatívnych riešení. Takéto problémy obmedzujú praktickosť vyvrátenej domnienky, že projekty v oblasti energie z obnoviteľných zdrojov, ich pripojenie do sústavy, samotná súvisiaca sústava a zariadenia na uskladňovanie energie, sú v prevažujúcom verejnom záujme, pretože preukázanie toho, že projekt by sa nemohol uskutočniť inde, predstavuje značnú prekážku, ak sa musí zohľadniť územie celej krajiny, a ešte väčšiu, ak treba zväziť aj iné technológie v oblasti energie z obnoviteľných zdrojov. S cieľom urýchliť zavádzanie obnoviteľných zdrojov energie, ich pripojenia do sústavy a budovanie sieťovej infraštruktúry potrebnej na integráciu energie z obnoviteľných zdrojov do elektrizačnej sústavy, čo je jedným z kľúčových cieľov uznaných v oznámení Komisie z 28. novembra 2023 s názvom „Sústavy, chýbajúce prepojenie – Akčný plán EÚ pre sústavy“, je preto vhodné na účely tohto nariadenia špecifikovať, ako je možné splniť podmienky týkajúce sa uplatňovania osobitných výnimiek stanovených v právnych predpisoch Únie v oblasti životného prostredia, pokiaľ ide o rozsah pôsobnosti príslušných alternatívnych podmienok, ktoré sa musia zväziť. Predovšetkým, na účely príslušných právnych predpisov Únie v oblasti životného prostredia je pri nutných posúdeniach jednotlivých prípadov s cieľom zistiť, či existujú uspokojivé alternatívne riešenia pre konkrétny projekt v oblasti energie z obnoviteľných zdrojov alebo projekty v oblasti sieťovej infraštruktúry, ktorá je potrebná na integráciu energie z obnoviteľných zdrojov do elektrizačnej sústavy, potrebné špecifikovať, že rozsah posúdenia alternatívnych riešení, sa môže vzťahovať na riešenia, ktorým sa zabezpečuje dosiahnutie rovnakých cieľov, aké má dotknutý projekt, v rovnakom alebo podobnom časovom rámci a bez toho, aby to viedlo k výrazne vyšším nákladom. Pri porovnávaní časového rámca a nákladov uspokojivých alternatívnych riešení by členské štáty mali zohľadniť potrebu urýchleného a nákladovo efektívneho zavedenia energie z obnoviteľných zdrojov a sieťovej infraštruktúry, ktorá je potrebná na integráciu energie z obnoviteľných zdrojov do elektrizačnej sústavy v súlade s prioritami stanovenými v ich integrovaných národných energetických a klimatických plánoch predložených podľa nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2018/1999 (*), ako aj očakávanú rýchlosť dosiahnutia týchto priorit. Takáto dočasná špecifikácia je odôvodnená vzhľadom na súčasnú situáciu na trhoch s energiou s cieľom uľahčiť zavádzanie zariadení na výrobu energie z obnoviteľných zdrojov a súvisiacej sieťovej infraštruktúry, čím sa uzná ich úloha v boji proti zmene klímy a znečisťovaniu, znižovaní cien energie, znižovaní závislosti Únie od fosílnych palív a zaistení bezpečnosti dodávok v Únii.
- (16) Pri uplatňovaní príslušnej výnimky stanovenej v smernici Rady 92/43/EHS (†) čelia členské štáty ďalším výzvam, pokiaľ ide o požiadavku prijať kompenzačné opatrenia týkajúce sa zariadenia na výrobu energie z obnoviteľných zdrojov alebo súvisiacej sieťovej infraštruktúry potrebnej na integráciu energie z obnoviteľných zdrojov do elektrizačnej sústavy. Takéto ďalšie výzvy môžu spôsobovať značené omeškanie. S cieľom urýchliť takéto projekty a zároveň zachovať vysokú úroveň ochrany životného prostredia je preto vhodné na účely tohto nariadenia

(*) Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2018/1999 z 11. decembra 2018 o riadení energetickej únie a opatrení v oblasti klímy, ktorým sa menia nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 663/2009 a (ES) č. 715/2009, smernice Európskeho parlamentu a Rady 94/22/ES, 98/70/ES, 2009/31/ES, 2009/73/ES, 2010/31/EÚ, 2012/27/EÚ a 2013/30/EÚ, smernice Rady 2009/119/ES a (EÚ) 2015/652 a ktorým sa zrušuje nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) č. 525/2013 (Ú. v. EÚ L 328, 21.12.2018, s. 1).

(†) Smernica Rady 92/43/EHS z 21. mája 1992 o ochrane prirodzených biotopov a voľne žijúcich živočíchov a rastlín (Ú. v. ES L 206, 22.7.1992, s. 7).

upresniť, že kompenzačné opatrenia sa môžu za prísnych podmienok vykonávať súbežne s realizáciou projektu. Tieto podmienky, konkrétne, že sa pred zavedením kompenzačných opatrení nezvratným spôsobom nezasiahne do ekologických procesov nevyhnutných na zachovanie štruktúry a funkcií lokality a že sa neohrozí celková súdržnosť sústavy Natura 2000, zabezpečujú zachovanie environmentálnej integrity lokality a zabezpečenie vysokej úrovne ochrany lokalít sústavy Natura 2000. Takáto dočasná špecifikácia je odôvodnená vzhľadom na súčasnú situáciu na trhoch s energiou a má uľahčiť zavádzanie zariadení na výrobu energie z obnoviteľných zdrojov a súvisiacej sieťovej infraštruktúry.

- (17) Ďalšie ustanovenie s potenciálom značného urýchlenia tempa zavádzania obnoviteľných zdrojov energie článok 5 ods. 1 nariadenia (EÚ) 2022/2577. V uvedenom článku sa stanovuje maximálna šesťmesačná lehota na modernizáciu existujúcich zariadení na výrobu energie z obnoviteľných zdrojov. Modernizácia existujúcich zariadení na výrobu energie z obnoviteľných zdrojov má významný potenciál na rýchle zvýšenie výroby energie z obnoviteľných zdrojov, čo umožňuje znížiť spotrebu plynu. Umožňuje pokračovať vo využívaní lokalít s významným potenciálom pre energiu z obnoviteľných zdrojov, čo znižuje potrebu určiť nové lokality pre projekty v oblasti energie z obnoviteľných zdrojov. Modernizácia veternej elektrárne inštaláciou účinnejších turbín zvyčajne umožňuje zachovať alebo zvýšiť existujúci výkon, ale s menším počtom väčších a účinnejších turbín. Pri modernizácii možno takisto využiť existujúce pripojenie do sústavy, pravdepodobne vyššiu úroveň prijatia verejnosťou a vedomosti o vplyvoch na životné prostredie.
- (18) Komisia počas svojho preskúmania nariadenia (EÚ) 2022/2577 zistila, že existuje priestor na ďalšie zefektívnenie postupu udeľovania povolení uplatniteľného na projekty modernizácie zariadení na výrobu energie z obnoviteľných zdrojov, a to najmä v tých členských štátoch, ktoré majú väčší potenciál modernizácie. Smernicou (EÚ) 2023/2413 sa v tejto súvislosti do smernice (EÚ) 2018/2001 zavádzajú viaceré ustanovenia vrátane maximálnych lehôt na udeľovanie povolení. V článku 16b smernice (EÚ) 2018/2001 sa stanovuje maximálna lehota jedného roka v prípade projektov modernizácie v oblasti energie z obnoviteľných zdrojov nachádzajúcich sa mimo oblastí zrýchlenia výroby energie z obnoviteľných zdrojov, kým článok 16a uvedenej smernice obsahuje šesťmesačnú lehodu v prípade projektov v oblasti energie z obnoviteľných zdrojov v oblastiach zrýchlenia výroby energie z obnoviteľných zdrojov. Keďže vykonávacia lehota na určenie oblastí zrýchlenia výroby energie z obnoviteľných zdrojov je 27 mesiacov od nadobudnutia účinnosti smernice (EÚ) 2018/2001 (t. j. oblasti zrýchlenia výroby energie z obnoviteľných zdrojov by museli byť určené do 20. februára 2026), a aj keď tieto oblasti zrýchlenia výroby energie z obnoviteľných zdrojov by mohli určiť skôr, je vhodné predĺžiť uplatňovanie článku 5 ods. 1 nariadenia (EÚ) 2022/2577. Súčasťou tohto predĺženia platnosti je cieľná zmena týkajúca sa rozsahu pôsobnosti článku 5 ods. 1 nariadenia (EÚ) 2022/2577 na účely obmedzenia jeho uplatňovania na oblasti určené podľa článku 6 nariadenia (EÚ) 2022/2577. Predĺžením uplatňovania článku 5 ods. 1 uvedeného nariadenia spolu s uplatňovaním jeho článku 6 by sa malo zabezpečiť, aby sa ambiciózná lehota na udeľovanie povolení okamžite uplatňovala v prípade projektov modernizácie v oblasti energie z obnoviteľných zdrojov nachádzajúcich sa v konkrétnych oblastiach dobrovoľne identifikovaných členskými štátmi podľa nariadenia (EÚ) 2022/2577, kým maximálne lehoty týkajúce sa projektov modernizácie v oblasti energie z obnoviteľných zdrojov uvedené v smernici (EÚ) 2018/2001 by sa uplatňovali na zvyšok územia. Takéto opatrenie je navyše v súlade s diferenciáciou zavedenou smernicou (EÚ) 2023/2413 medzi oblasťami zrýchlenia výroby energie z obnoviteľných zdrojov a oblasťami, ktoré takýto štatút nemajú.
- (19) Článok 6 nariadenia (EÚ) 2022/2577 umožňuje členským štátom za určitých podmienok na zaistenie ochrany životného prostredia zaviesť výnimky z určitých povinností environmentálneho posudzovania stanovených v právnych predpisoch Únie v oblasti životného prostredia pre projekty v oblasti energie z obnoviteľných zdrojov a projekty uskladňovania energie a elektrizačných sústav, ktoré sú potrebné na integráciu energie z obnoviteľných zdrojov do elektrizačnej sústavy. Uplatňovanie článku 6 nariadenia (EÚ) 2022/2577 je pre členské štáty dobrovoľné. Uvedený článok im poskytuje účinný nástroj na urýchlenie zavádzania projektov v oblasti energie z obnoviteľných zdrojov a súvisiacej infraštruktúry zabezpečením dôkladnej rovnováhy medzi potrebou zavedenia obnoviteľných zdrojov energie oveľa rýchlejším tempom a potrebou zaistiť ochranu environmentálne citlivých oblastí. Ako je vysvetlené v správe Komisie, článok 6 nariadenia (EÚ) 2022/2577 viedol v členských štátoch, ktoré ho využili, k hmatateľným pozitívnym výsledkom, a to tak z hľadiska počtu úspešných projektov v oblasti obnoviteľných zdrojov energie a elektrizačných sústav, ktoré sa práve zavádzajú, ako aj potenciálu urýchlenia a skrátenia času pre postup udelenia povolenia. Podľa zistení uvedených v správe Komisie na základe odhadov poskytnutých členskými štátmi a zainteresovanými stranami by sa takéto urýchlenie mohlo pohybovať v rozmedzí od niekoľkých mesiacov a do troch rokov v prípade projektov na mori.

- (20) Na základe dôkazov zhromaždených v správe Komisie sa zdá, že predĺženie uplatňovania článku 6 nariadenia (EÚ) 2022/2577 je vzhľadom na mimoriadne napätú situáciu v oblasti dodávok na trhoch s energiou nevyhnutné v záujme zabezpečenia okamžitého výrazného urýchlenia projektov v oblasti energie z obnoviteľných zdrojov. Uvedený článok môže a mal by existovať počas obmedzeného obdobia súbežne s ustanoveniami smernice (EÚ) 2018/2001, pokiaľ ide o určenie oblastí zrýchlenia výroby energie z obnoviteľných zdrojov a oblastí pre sieťovú infraštruktúru a infraštruktúru na uskladňovanie, ktoré sú potrebné na integráciu energie z obnoviteľných zdrojov do elektrizačnej sústavy, pričom určeniu takýchto oblastí vôbec nebráni.
- (21) V smernici (EÚ) 2018/2001 sa členským štátom ukladá povinnosť určiť oblasti zrýchlenia výroby energie z obnoviteľných zdrojov pre jednu alebo viacero technológií výroby energie z obnoviteľných zdrojov v lehote 27 mesiacov od nadobudnutia účinnosti smernice (EÚ) 2023/2413. Ak aj by členské štáty mohli určiť oblasti zrýchlenia výroby energie z obnoviteľných zdrojov od momentu nadobudnutia účinnosti smernice (EÚ) 2023/2413 bez toho, aby čakali na lehotu jej transpozície, toto určenie si však vyžaduje čas, pri ktorom sa očakáva, že bude dlhší ako čas potrebný na stanovenie určených oblastí energie z obnoviteľných zdrojov alebo sústavy uvedených v článku 6 nariadenia (EÚ) 2022/2577. Dôvodom je skutočnosť, že v uvedenom článku sa nevyžaduje, aby sa vopred stanovili vhodné pravidlá v rámci plánu na určenie oblastí zrýchlenia výroby energie z obnoviteľných zdrojov pre tieto oblasti týkajúce sa účinných opatrení na zmiernenie, ktoré sa majú prijať v prípade inštalácie zariadení na výrobu energie z obnoviteľných zdrojov a spoločne umiestnených zariadení na uskladňovanie energie v týchto oblastiach, a nezavádzajú sa ním osobitné postupy, ktoré sa majú dodržiavať v týchto oblastiach. S cieľom ďalej uľahčiť výstavbu projektov v oblasti energie z obnoviteľných zdrojov počas dočasného obdobia by sa preto uplatňovanie článku 6 nariadenia (EÚ) 2022/2577 malo predĺžiť, aby členské štáty mohli efektívnejšie určovať konkrétne oblasti bez toho, aby bola dotknutá možnosť súbežne s tým určovať oblasti zrýchlenia výroby energie z obnoviteľných zdrojov podľa smernice (EÚ) 2018/2001 v snahe zaistiť, aby sa takéto oblasti zriadili v lehote stanovenej v danej smernici.
- (22) Smernica (EÚ) 2018/2001 obsahuje ustanovenie, ktorým sa členským štátom poskytuje možnosť za určitých podmienok určiť oblasti pre infraštruktúru sústav a infraštruktúru na uskladňovanie, ktoré sú potrebné na integráciu energie z obnoviteľných zdrojov do elektrizačnej sústavy. Vzhľadom na dobrovoľnú povahu článku 6 nariadenia (EÚ) 2022/2577 a článku 15e smernice (EÚ) 2018/2001 neexistuje žiadne právne riziko kontradikcie, keďže členské štáty sa môžu rozhodnúť, ktoré ustanovenie uplatnia, alebo dokonca môžu uplatňovať obe počas obdobia uplatňovania uvedeného nariadenia s cieľom súbežne identifikovať rôzne oblasti pre sústavy, a to na základe rôznych podmienok stanovených v príslušných právnych aktoch.
- (23) Naďalej sa uplatňujú ustanovenia Dohovoru Európskej hospodárskej komisie Organizácie Spojených národov (EHK OSN) o prístupe k informáciám, účasti verejnosti na rozhodovacom procese a prístupe k spravodlivosti v záležitostiach životného prostredia (tzv. Aarhuský dohovor), ktoré sa týkajú prístupu k informáciám, účasti verejnosti na rozhodovacom procese a prístupe k spravodlivosti v záležitostiach životného prostredia, a najmä záväzky členských štátov týkajúce sa účasti verejnosti a prístupu k spravodlivosti.
- (24) Zásada energetickej solidarity je všeobecnou zásadou práva Únie a vzťahuje sa na všetky členské štáty. Pri uplatňovaní zásady energetickej solidarity umožňujú navrhované opatrenia cezhraničnú distribúciu účinkov rýchlejšieho zavádzania projektov v oblasti energie z obnoviteľných zdrojov. Opatrenia sa vzťahujú na zariadenia na výrobu energie z obnoviteľných zdrojov v členských štátoch a zahŕňajú široký rozsah projektov. Vzhľadom na mieru integrácie trhov s energiou v Únii by akékoľvek zvýšenie využívania energie z obnoviteľných zdrojov v určitom členskom štáte malo byť prospešné aj pre ostatné členské štáty, pokiaľ ide o bezpečnosť dodávok a nižšie ceny. Malo by pomôcť nasmerovať cezhraničné toky elektriny z obnoviteľných zdrojov tam, kde je to najviac potrebné, a zabezpečiť, aby sa lacná elektrická energia z obnoviteľných zdrojov vyvážala do členských štátov, v ktorých je výroba elektrickej energie drahšia. Okrem toho novoinštalované výkony v oblasti energie z obnoviteľných zdrojov v členských štátoch budú mať vplyv na celkové zníženie dopytu po plyne v celej Únii.
- (25) Článok 122 ods. 1 Zmluvy o fungovaní Európskej únie (ďalej len „ZFEÚ“) umožňuje Rade bez toho, aby boli dotknuté iné postupy stanovené v zmluvách, na návrh Komisie a v duchu solidarity medzi členskými štátmi rozhodnúť o vhodných opatreniach z hľadiska hospodárskej situácie, a to predovšetkým, ak sa vyskytnú vážne ťažkosti v dodávke určitých produktov najmä v oblasti energetiky. Situáciu popísanú v článku 122 ods. 1 ZFEÚ so zreteľom na uvedené úvahy predstavuje naliehavá a stále nestabilná situácia v oblasti energetiky a naliehavá potreba okamžite urýchliť zavádzanie obnoviteľných zdrojov energie ako nástroja na zmiernenie pretrvávajúcich rizík pre bezpečnosť Únie, ktoré sa týkajú dodávok energie a volatility cien energie. Okrem toho treba zohľadniť blížiaci sa

koniec mandátu Európskeho parlamentu, čas potrebný na prijatie právnych predpisov v rámci riadneho legislatívneho postupu, ako aj potrebu, aby členské štáty a investori mali predvídateľnosť a právnu istotu v súvislosti s právnym rámcom. Predĺženie uplatňovania určitých ustanovení nariadenia (EÚ) 2022/2577 o jeden rok a doplnenie nového ustanovenia je nevyhnutné v reakcii na prebiehajúcu situáciu, a preto je použitie článku 122 ods. 1 ZFEÚ ako právneho základu pre toto nariadenie opodstatnené.

- (26) Potreba konať je naliehavá, keďže nariadenie (EÚ) 2022/2577 sa prestane uplatňovať 30. júna 2024 a investori a orgány musia mať čo najskôr prehľad o tom, aký právny rámec sa bude uplatňovať po uvedenom dátume, aby zabezpečili svoje investičné rozhodnutia a na základe toho plánovali svoje projekty. Preto je vhodné prijať právny akt, ktorý sa predĺži uplatňovanie uvedeného nariadenia niekoľko mesiacov pred skončením jeho uplatňovania. Okrem toho vzhľadom na zavedenie nového ustanovenia by toto nariadenie malo z dôvodu naliehavosti nadobudnúť účinnosť dňom nasledujúcim po jeho uverejnení v *Úradnom vestníku Európskej únie*.
- (27) Uplatňovanie relevantných ustanovení by sa malo dočasne predĺžiť a spolu s novým ustanovením by mali zostať účinné do 30. júna 2025.
- (28) Keďže cieľ tohto nariadenia nie je možné uspokojivo dosiahnuť na úrovni členských štátov, ale z dôvodov rozsahu a dôsledkov činnosti, ho možno lepšie dosiahnuť na úrovni Únie, môže Únia prijať opatrenia v súlade so zásadou subsidiarity podľa článku 5 Zmluvy o Európskej únii. V súlade so zásadou proporcionality podľa uvedeného článku toto nariadenie neprekračuje rámec nevyhnutný na dosiahnutie tohto cieľa.
- (29) Nariadenie (EÚ) 2022/2577 by sa preto malo zodpovedajúcim spôsobom zmeniť,

PRIJALA TOTO NARIADENIE:

Článok 1

Zmeny nariadenia (EÚ) 2022/2577

Nariadenie (EÚ) 2022/2577 sa mení takto:

1. V článku 1 sa druhý odsek nahrádza takto:

„Toto nariadenie sa vzťahuje na všetky postupy udeľovania povolení, ktoré sa začali v priebehu obdobia jeho uplatňovania a nie sú ním dotknuté vnútroštátne ustanovenia, ktorými sa stanovujú kratšie lehoty, ako sú lehoty stanovené v článku 5 ods. 1“

2. V článku 3 sa odsek 2 nahrádza takto:

„2. Členské štáty zabezpečia, aby sa v prípade projektov, ktoré sa považujú za prevažujúci verejný záujem, v procese plánovania a udeľovania povolení pri hľadaní rovnováhy medzi právnymi záujmami v jednotlivých prípadoch uprednostňovali výstavba a prevádzka zariadení na výrobu energie z obnoviteľných zdrojov a rozvoj súvisiacej sieťovej infraštruktúry.

Pokiaľ ide o ochranu druhov, prvý pododsek sa uplatňuje len vtedy, ak sa vykonávajú, a v rozsahu, v akom sa vykonávajú, vhodné opatrenia na ochranu druhov, ktoré prispievajú k udržaniu alebo obnove populácií druhov v priaznivom stave ochrany, a ak sú na tento účel k dispozícii dostatočné finančné zdroje a oblasti.“

3. Vkladá sa tento článok:

„Článok 3a

Absencia alternatívnych alebo uspokojivých riešení

1. Pri posudzovaní toho, či neexistujú žiadne uspokojivé alternatívne riešenia pre projekt týkajúci sa zariadenia na výrobu energie z obnoviteľných zdrojov a jeho pripojenia do sústavy na účely článku 6 ods. 4 a článku 16 ods. 1 smernice 92/43/EHS, článku 4 ods. 7 smernice 2000/60/ES a článku 9 ods. 1 smernice 2009/147/ES, možno túto podmienku považovať za splnenú, ak neexistujú žiadne uspokojivé alternatívne riešenia schopné dosiahnuť rovnaký cieľ dotknutého projektu, a to najmä pokiaľ ide o zavedenie rovnakej kapacity energie z obnoviteľných zdrojov prostredníctvom rovnakej energetickej technológie v rovnakom alebo podobnom časovom rámci a bez toho, aby to viedlo k výrazne vyšším nákladom.

2. Pri posudzovaní toho, či neexistujú žiadne uspokojivé alternatívne riešenia pre projekt v oblasti sieťovej infraštruktúry, ktorá je potrebná na integráciu energie z obnoviteľných zdrojov do elektrizačnej sústavy, na účely článku 6 ods. 4 a článku 16 ods. 1 smernice Rady 92/43/EHS, článku 4 ods. 7 smernice 2000/60/ES a článku 9 ods. 1 smernice 2009/147/ES, možno túto podmienku považovať za splnenú, ak neexistujú žiadne uspokojivé alternatívne riešenia schopné dosiahnuť rovnaký cieľ dotknutého projektu v rovnakom alebo podobnom časovom rámci a bez toho, aby to viedlo k výrazne vyšším nákladom.

3. Pri vykonávaní kompenzačných opatrení v prípade projektu týkajúceho sa zariadenia na výrobu energie z obnoviteľných zdrojov a súvisiacej sieťovej infraštruktúry, ktorá je potrebná na integráciu energie z obnoviteľných zdrojov do elektrizačnej sústavy, na účely článku 6 ods. 4 smernice 92/43/EHS môžu členské štáty povoliť, aby sa takéto kompenzačné opatrenia vykonávali súbežne s realizáciou projektu, pokiaľ neexistuje jasný dôkaz o tom, že by konkrétny projekt pred zavedením kompenzačných opatrení nezvratným spôsobom zasiahol do ekologických procesov nevyhnutných na zachovanie štruktúry a funkcií lokality a ohrozil by celkovú súdržnosť sústavy Natura 2000. Členské štáty môžu umožniť, aby sa tieto kompenzačné opatrenia časom upravili v závislosti od toho, či sa v krátkodobom, strednodobom alebo dlhodobom horizonte očakávajú závažné nepriaznivé účinky.“

4. V článku 5 sa odsek 1 nahrádza takto:

„1. Postup udeľovania povolení na projekty modernizácie zariadení na výrobu energie z obnoviteľných zdrojov umiestnené v určenej oblasti energie z obnoviteľných zdrojov alebo sústavy uvedenej v článku 6 vrátane povolení súvisiacich s modernizáciou zariadení potrebných na ich pripojenie do sústavy, ak má modernizácia za následok zvýšenie výkonu, nesmie presiahnuť šesť mesiacov, a to vrátane posúdení vplyvov na životné prostredie, ak ich príslušné právne predpisy vyžadujú.“

5. Článok 8 sa nahrádza takto:

„Článok 8

Lehoty postupu udeľovania povolení na modernizáciu elektrární na výrobu energie z obnoviteľných zdrojov v určených oblastiach energie z obnoviteľných zdrojov alebo sústavy uvedených v článku 6

Pri uplatňovaní lehôt uvedených v článku 5 ods. 1 sa do uvedených lehôt nezapočítava nasledujúci čas s výnimkou prípadov, keď sa zhoduje s inými administratívnymi fázami postupu udeľovania povolení:

- a) čas, keď prebieha výstavba alebo modernizácia zariadení, ich pripojení do sústavy alebo súvisiacej sieťovej infraštruktúry potrebnej na zabezpečenie stability, spoľahlivosti a bezpečnosti sústavy; a
- b) čas, keď prebiehajú administratívne fázy potrebné v súvislosti s významnou modernizáciou sústavy na účely zabezpečenia jej stability, spoľahlivosti a bezpečnosti.“

6. V článku 10 sa dopĺňa tento odsek:

„Článok 1, článok 2 bod 1, článok 3 ods. 2, článok 3a, článok 5 ods. 1, článok 6 a článok 8 sa však uplatňujú do 30. júna 2025.“

Článok 2

Nadobudnutie účinnosti a uplatňovanie

Toto nariadenie nadobúda účinnosť dňom nasledujúcim po jeho uverejnení v *Úradnom vestníku Európskej únie*.

Toto nariadenie sa uplatňuje od 1. júla 2024.

Článok 1 bod 3 sa však uplatňuje odo dňa nadobudnutia jeho účinnosti.

Toto nariadenie je záväzné v celom rozsahu a priamo uplatniteľné vo všetkých členských štátoch.

V Bruseli 22. decembra 2023

Za Radu
predseda
P. NAVARRO RÍOS
